



Hämeenkyrön ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelma 2021-2025

Mielekästä elämää luonnon läheisessä kunnassa

Ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelma

- Hämeenkyrön perusturvalautakunta päätti 28.8.2019, että Hämeenkyrön ikäohjelma (myöhemmin ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelma) tulee päivittää vastaamaan ikääntyneiden kuntalaisten tämän päivän ja tulevaisuuden palvelutarpeisiin. Suunnitelman päivittämiseen lautakunta asetti työryhmän, jonka jäseniksi kutsuttiin eri tahojen edustajat kunnan viranhaltijoiden ja lautakuntien edustajien lisäksi.
- Hämeenkyrön aiempi vanhustenhuollon pitkän tähtäimen suunnitelma vuosille 2002-2030 on hyväksytty vuonna 2002 ja edellinen ikäohjelman päivitys on tehty vuosille 2013-2016. Vuosille 2020-2025 päivitetystä ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelmassa toteutetaan osaltaan Hämeenkyrön kuntastrategiaa; Menestyvä Hämeenkyrö 2030 ja huomioidaan myös painopistealueet, jotka on asetettu Pirkanmaan maakunnan suunnitelmassa ikäihmisten yhteen sovitetusta palvelukokonaisuudesta.
- **Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden henkilöiden sosiaali- ja terveystalvakuista (980/2012)** eli vanhuspalvelulaki velvoittaa kuntia tekemään suunnitelman ikääntyneen väestön tukemiseksi (§5). Kunnan on otettava suunnitelma huomioon valmisteltaessa ikääntyneen väestön asemaan ja iäkkäiden henkilöiden tarvitsemiin palveluihin vaikuttavaa kunnan päätöksentekoa, talousarviota ja -suunnitelmaa sekä terveydenhuoltolain 12 §:n 1 momentissa tarkoitettua raporttia ja hyvinvointikertomusta. Ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelma tulee tarkistaa valtuustokausittain.

Suunnitelman valmistellut työryhmä

- Satu Vina, puheenjohtaja, asumispalveluiden päällikkö
- Sirpa Hiltunen, varapuheenjohtaja, kotihoidon päällikkö
- Tuula Nieminen, sihteeri, hallinto- ja talousasiantuntija
- Jussi Niinenmaa, perusturvalautakunnan puheenjohtaja
- Hannele Nordfors, perusturvalautakunnan jäsen
- Hannamaija Oinonen, sivistyslautakunnan jäsen
- Marja Seulanto, teknisen lautakunnan jäsen
- Johanna Graeffe, diakoniatyöntekijä, Hämeenkyrön seurakunta, vanhusneuvoston edustaja
- Eija Mäkipää, Rönsy ry
- Taina Niiranen, sosiaalijohtaja 10.2.2020 saakka
- Tarja Soukko, johtava hoitaja/ sosiaali- ja terveystyöntekijä 1.5.2020 alkaen
- Kati Kola-Huhtala, apulaisosastonhoitaja/ hoitotyön päällikkö 9.12.2020 alkaen

Vanhuspalvelulaki määrittelee hyvinvointisuunnitelman sisältöalueet

Vanhuspalvelulain 5 §:n mukaan ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelmassa on

- Arvioitava ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tilaa ja ikääntyneiden palveluntarpeeseen vaikuttavia tekijöitä
- Arvioitava ikääntyneelle väestölle tarjolla olevien palvelujen riittävyttä ja laatua sekä määriteltävä tavoitteet palvelujen kehittämiseksi
- Määriteltävä tavoitteet ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi
- Määriteltävä toimenpiteet, joilla kunta vastaa asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, sekä arvioitava voimavarat, jotka kunnassa tarvitaan toimenpiteiden toteuttamiseksi
- Määriteltävä kunnan eri toimialojen vastuut toimenpiteiden toteuttamisessa ja miten kunta toteuttaa yhteistyötä eri tahojen kanssa



Hyvinvointisuunnitelmaa ohjaava lainsäädäntö suositukset ja ohjelmat

Hämeenkyrön ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelman taustalla on käytetty valtakunnallisia ikääntyneiden hoitoa ja palveluja koskevia lakeja, suosituksia sekä ohjelmia.

Suomen perustuslaki (731/1999) määrittelee, että julkisen vallan on turvattava jokaiselle perus- ja ihmisoikeudet, kuten oikeus elämään ja ihmisarvoon sekä yhdenvertaisuuteen ja välittömään huolenpitoon.

Yksityiskohtaisemmin sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä sekä asiakkaiden oikeuksista näihin palveluihin säädetään muun muassa sosiaalihuoltolaissa, vanhuspalvelulaissa, asiakaslaissa, kansanterveyslaissa, kuntalaissa, ja terveydenhuoltolaissa.

Hyvinvointisuunnitelmaa ohjaava lainsäädäntö suositukset ja ohjelmat

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta ja iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista (980/2012) eli vanhuspalvelulaki korostaa ennaltaehkäisevien palvelujen, kuntoutuksen ja kotiin annettavien palvelujen vaikuttavuutta. Lain keskiössä on iäkkäiden ihmisten terveyden, hyvinvoinnin ja toimintakyvyn monipuolinen tukeminen, itsenäisen selviytymisen turvaaminen, iäkkäiden osallisuuden parantaminen sekä palveluiden laadun parantaminen.

Laki vanhuspalvelulain (565/2020) muuttamisesta astui voimaan 1.10.2020. Laissa määritellään sitovasta henkilöstömitoituksesta sosiaalihuoltolain 21 §:n mukaisen tehostetun palveluasumisen ja 22 §:n mukaisen laitospalvelun yksiköihin sekä RAI (Resident Assessment Instrument) -arviointivälineistön käyttöönotosta.

Lakia sovelletaan henkilöstömitoituksen osalta porrasteisesti vuosina 2020-2023 siten, että 1.4.2023 näiden yksiköiden toteutuneen henkilöstömitoituksen tulee olla vähintään 0,7. Henkilöstömitoitukseen lasketaan välitöntä asiakastyötä tekevä henkilöstö. RAI-arviointivälineistön tulee olla käytössä viimeistään 1.4.2023.

Kunnan palvelustrategiassa ja henkilöstösuunnitelmassa tulee huomioida ikääntyneiden tulevat palvelutarpeet ja siihen liittyvä osaavan henkilökunnan riittävyys.

Hyvinvointisuunnitelmaa ohjaava lainsäädäntö, suositukset ja ohjelmat

Suomen hallitusohjelmassa ja sen osana valmistellussa kansallisessa ikäohjelmassa tavoitellaan entistä ikäystävällisempää maata. Ikääntyneitä ei pidä nähdä vain palveluiden kohteena vaan myös yhteiskunnan voimavarana, joka jatkossa ottaisi nykyistä enemmän osaa yhteiskunnan toimintaan.

Tavoitteena ikäkyvykäs Suomi- Kansallinen ikäohjelma vuoteen 2030 vaikuttavuustavoitteet ovat

- suunnataan ennaltaehkäiseviä ja toimintakykyä parantavia toimia iäkkäälle väestölle ja riskiryhmille
- pidennetään ikääntyvien työikäisten toimintakykyä ja työuria
- lisätään ja mahdollistetaan vapaaehtoistyötä
- varmistetaan iäkkäiden palvelujen yhdenvertaisuus, tehokkaampi koordinaatio ja taloudellinen kestävyys
- lisätään asumisen ja asuinympäristöjen ikäystävällisyyttä
- nostetaan esille suomalaista ikäteknologian kehittämistä ja hyödyntämistä

Hyvinvointisuunnitelmaa ohjaava lainsäädäntö, suositukset ja ohjelmat

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön sekä Kuntaliitto ovat yhteistyössä laatineet **laatusuosituksen hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2020-2030: Tavoitteena ikäystävällinen Suomi.**

Suositus tukee vanhuspalvelulain (980/2012) toimeenpanoa ja siihen tehtyjä uudistuksia sekä hallitusohjelman linjauksia.

- Laatusuosituksen keskeiset sisällöt ovat
 - ✓ iäkkäiden toimintakyvyn edistäminen
 - ✓ vapaaehtoistyön lisääminen
 - ✓ digitalisaation ja teknologioiden hyödyntäminen
 - ✓ asumisen ja asuinympäristöjen kehittäminen
 - ✓ palveluiden tuottaminen ja järjestäminen
 - ✓ asiakas- ja palveluohjaus
 - ✓ osaava ja hyvinvoiva henkilöstö
 - ✓ laadun varmistaminen

Hyvinvointisuunnitelmaa ohjaavat arvot 1/3

Aiemmassa Hämeenkyrön ikäohjelmassa mainitut arvot ohjaavat myös vuosille 2020-2025 laadittua ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelmaa. Jokaiselle on turvattava oikeus hyvään kohteluun ja arvokkaaseen vanhuuteen asuin- ja hoitopaikasta tai hoidon sekä palvelun tarpeesta riippumatta.

- **Itsemääräämisoikeus**

- ✓ Ikääntyneen henkilön tulee saada riittävästi ymmärrettävää tietoa ja muuta tukea voidakseen tehdä valintoja ja päätöksiä koskien omaa hoitoaan ja tarvitsemiaan palveluja. Ikääntyneeltä henkilöltä tulee kysyä ja hänellä on oikeus esittää omaa hoitoaan koskevia toiveita ja myös kieltäytyä hoidosta. Iäkkään henkilön ja tarvittaessa hänen läheisensä tai hänelle määrätyn edunvalvojan kanssa on neuvoteltava hoitoa ja palveluja koskevista vaihtoehdoista

Hyvinvointisuunnitelmaa ohjaavat arvot 2/3

- **Voimavaralähtöisyys**
 - ✓ Tunnistetaan ja vahvistetaan ikääntyneiden henkilöiden omia voimavaroja
- **Oikeudenmukaisuus**
 - ✓ Kaikkia ikääntyneitä kohdellaan ja hoidetaan tasavertaisesti arvioitaessa palvelujen tarvetta ja annettaessa palveluita. Oikeudenmukaisuus tarkoittaa myös syrjinnän estämistä, epäoikeudenmukaisuuteen puuttumista ja erilaisuuden hyväksymistä.
- **Osallisuus**
 - ✓ Ikääntyneille henkilöille on turvattava tasavertainen mahdollisuus osallistua yhteiskunnan ja elinympäristöjen kehittämiseen. Ikääntyneitä henkilöitä on tuettava sosiaalisen toimintakyvyn ylläpitämisessä ja vahvistamisessa sekä kannustettava osallistumaan yhteisölliseen toimintaan.

Hyvinvointisuunnitelmaa ohjaavat arvot 3/3

- **Yksilöllisyys**

- ✓ Jokainen ihminen on ainutlaatuinen, yksilöllinen persoona. Palveluissa tehtäviä päätöksiä on arvioitava siltä kannalta, miten ne vaikuttavat ihmisen kykyyn kokea itsensä arvokkaaksi yksilöksi ja tuntea elämänsä mielekkääksi.

- **Turvallisuus**

- ✓ Fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden luomista toteutetaan muun muassa turvaamalla sosiaalisen tuen ja palvelujen saatavuus sekä laatu. Huolehditaan asuin- ja hoitoympäristöjen palo- ja muusta turvallisuudesta sekä ehkäistään ikääntyvien tapaturmia, väkivaltaa ja kaltoinkohtelua.



Hyvinvointisuunnitelman taustalla Tavoitteena ikäystävällinen Suomi –laatusuositus ja kuntastrategia - Menestyvä Hämeenkyrö 2030

Visio: Menestyvä Hämeenkyrö

- Hämeenkyrö on Pirkanmaan vetovoimainen vihreä helmi
 - ✓ puhtaan ilman, veden, luonnon ja ruuan kasvava kunta 2030
- Yhteisenä päämääränä on asukkaiden hyvinvoinnin mahdollistaminen luonnonläheisessä kunnassa

Strategiset päämäärät ja avaintavoitteet

Hyvinvoiva hämeenkyröläinen

- ✓ Hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen sekä eriarvoistumisen ehkäiseminen
- ✓ Kaikenikäisten kuntalaisten elämänlaadun edistäminen
 - Kaikenikäisillä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet
- ✓ Korkelaatuiset kuntapalvelut fiksulla kuntatyöllä
 - Hyvä asiakaskokemus, kustannustehokkaat ja vaikuttavat palvelut
 - Digipalvelujen lisääminen
- ✓ Rakentava, ratkaisuhakuinen ja kuntastrategiaa toteuttava päätöksentekokulttuuri
 - Avoin ja monikavanainen viestintä

Hyvinvointisuunnitelman taustalla kuntastrategia - Menestyvä Hämeenkyrö 2030

Strategiset päämäärät ja avaintavoitteet

Ohittamaton Hämeenkyrö

- ✓ Ohittamattomat elinkeinopalvelut
 - Palveluja saatavilla omassa kunnassa
- ✓ Ohittamattomat asumispalvelut
 - Monipuolinen ja tarpeita vastaava tontti- asuntotarjonta
 - Kuntakonsernin asuntokannan peruskorjaus
 - Joukkoliikenteen vahvistaminen

Pirkanmaan vihreä helmi

- ✓ Toteutetaan kestävää kehitystä
 - Hinku- kunta kannustaa asukkaita kestävään kehitykseen ja uusien energiamuotojen käyttöön
- ✓ Kestävä, resurssitehokas toimintatapa kuntataloudessa

Hyvinvointisuunnitelman kohderyhmä

- Ikä on vaikea määritellä yksiselitteisesti, koska sillä on ihmisille monia kokemuksiinkin pohjautuvia merkityksiä. Myös puhekielestämme löytyy paljon ikääntymiseen liittyviä sanoja, kuten *vanhus*, *ikäntynyt*, *iäkäs*, *ikäihminen*, *seniori*.
- Tässä hyvinvointisuunnitelmassa ikääntyneellä väestöllä tarkoitetaan vanhuspalvelulain mukaisesti ***vanhuuseläkkeeseen oikeuttavassa iässä olevaa väestöä eli yli 65 –vuotiaita henkilöitä.***



Hämeenkyrössä ikääntyneiden hyvinvointia tukevat toiminnot vuonna 2020

Tekniset palvelut

- Kaavoitus
- Rakentaminen
- Asuntojen korjaus
- Katujen kunnossapito
- Asuinympäristön viihtyvyys ja esteettömyys
- Liikenne

Ikääntynyt kuntalainen

- omat voimavarat
- läheisten tuki

Hämeenkyrön seurakunta

- Diakoniatyö
- Myötätuuli
- Ikäihmisten kyläkerhot
- Retki- ja leiritoiminta
- Syntymäpäivien onnittelukäynnit

Elämänlaatu palvelut

- Kansalaisopiston kurssit (kielet, kädentaidot, kuvataiteet)
- Liikuntaryhmät
- Kuntosalien ilmainen käyttöoikeus eläkeikäisille
- Kirjastopalvelut
- Kulttuurielämykset ja museopalvelut

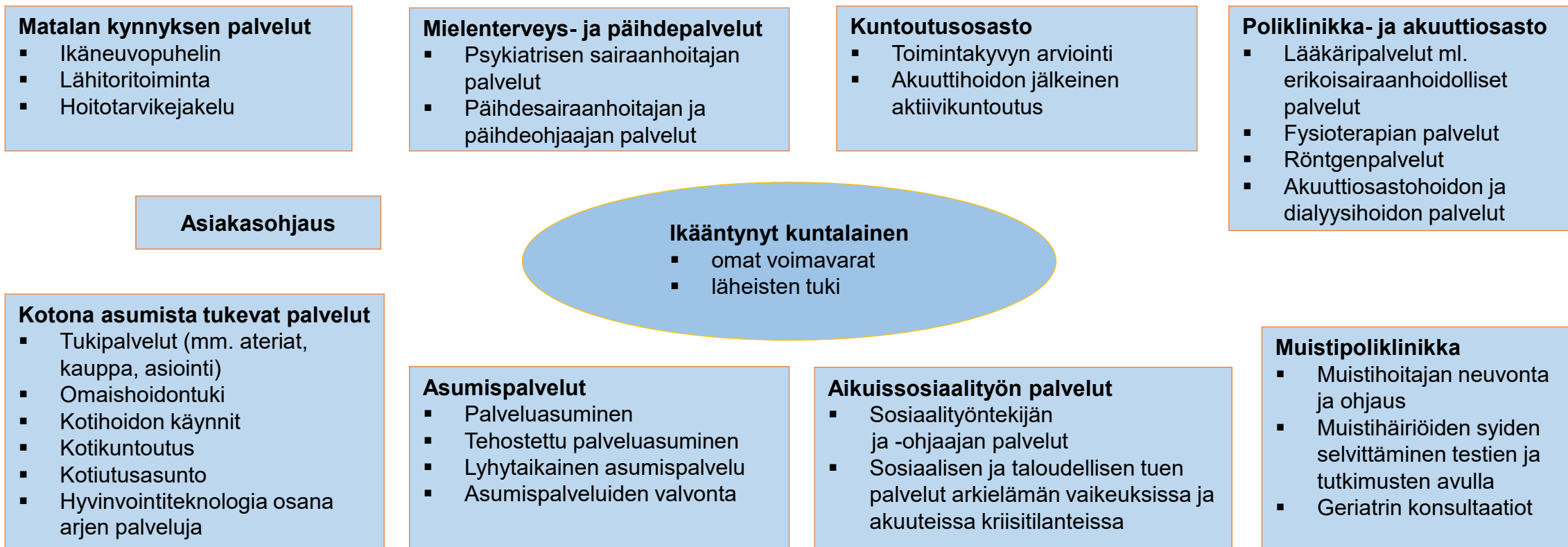
Vapaaehtoistoiminta (Rönsy ry käynnistänyt/ tuottanut hankerahoituksella 2018-2020)

- Vapaaehtoistoiminnan verkostoyhteistyö
- Ammatillinen koordinointi avuntarvitsijoiden ja vapaaehtoistojen yhteen saattamiseksi
- Tapahtumat, tempaukset ja pop up- toiminnot
- Kohtaamispaikka
- Digiohjaus
- Rikspöytäkirjan pyöräluotsi-toiminta

Kolmannen sektorin toimijat

- Liikunta- ja keskusteluryhmät
- Digiohjausryhmä
- Runo- ja yhteislauluryhmä
- Koti- ja siivouspalvelut
- Teemaryhmät- ja tapaamiset
- Teatteri- ja virkistysmatkat

Hämeenkyrössä ikääntyneiden hyvinvointia tukevat toiminnot vuonna 2020



Hämeenkyrön ikääntyvän väestön ennusteet

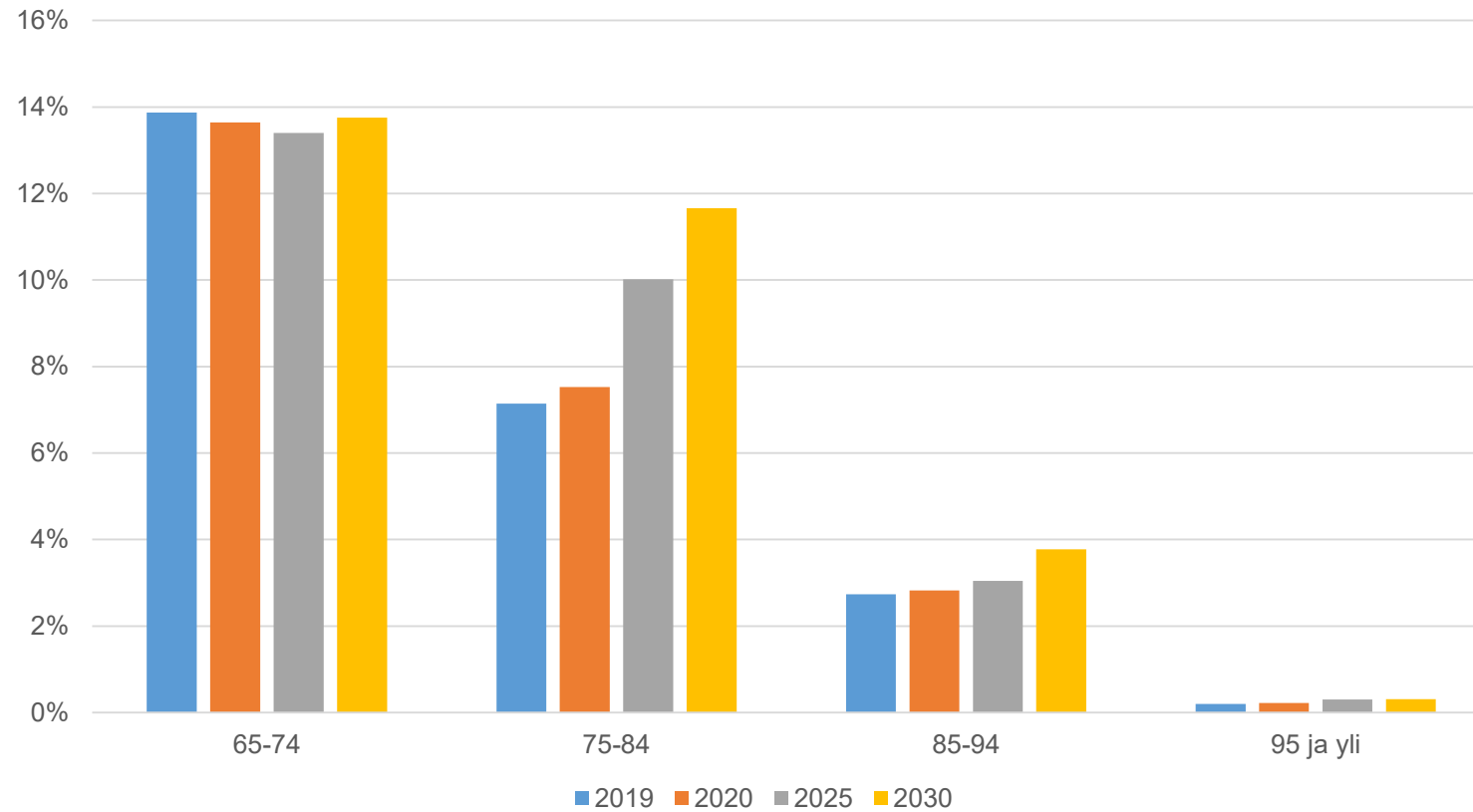
Hämeenkyrössä oli tilastokeskuksen mukaan vuoden 2019 lopussa 10 404 asukasta. Väestöennusteen arvion mukaan vuonna 2030 hämeenkyröläisiä olisi 10.042. Väestön ennustetaan kasvavan erityisesti yli 75 vuotiaiden ikäluokissa.

Tulevina vuosina ikääntyneiden (65- vuotta täyttäneet) ja iäkkäimpien (75 ja 85- vuotta täyttäneet) osuus väestöstä kasvaa. Hämeenkyrössä ikääntyneiden osuus on keskimääräistä korkeampi. 65 vuotta täyttäneitä on vuoden 2019 lopussa hetkellä 24 % väestöstä. Tilastokeskuksen ennusteiden mukaan osuus väestöstä on 29 % vuonna 2030.

Hämeenkyrössä yli 75 vuotiaiden määrä kasvaa 2020-luvulla voimakkaimmin. Vuonna 2019 Hämeenkyrön väestöstä 10,1% on 75-vuotta täyttäneitä. Ennusteen mukaan yli 75-vuotiaiden osuus Hämeenkyrön väestöstä kasvaa vuodesta 2020 vuoteen 2030 noin 6 %-yksikköä.

Yli 65 –vuotiaiden väestöennuste

Eri ikäryhmien osuus Hämeenkyrön väestöstä 2019-2030



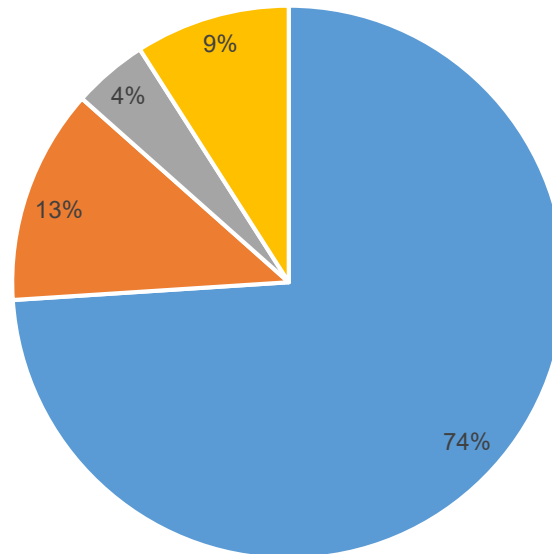
Hämeenkyrön palvelurakenne

Tilastokeskuksen ennusteen pohjalta laskettuna ikääntyneiden määrä eri palveluissa kasvaisi alla olevan taulukon mukaisesti. Taulukossa yli 75 vuotiaiden lukumäärässä lähteenä on Tilastokeskus. Eri palveluiden asiakasmäärät vuonna 2019 ovat tiettyjen tilastointipäivien lukuja. Näiden tietojen perusteella on laskettu ennuste eri palveluja käyttävistä vuosille 2025 ja 2030. Kuitenkin vuonna 2020 tehostetussa palveluasumisessa on ollut jo noin 110 yli 75 vuotiasta asukasta. Jotta arvion toteutuminen tai sen alittaminen on mahdollista, tulee tehdä toiminnallista kehittämistyötä.

	Tot 2019	Enn 2025	Enn 2030
Yli 75 vuotiaat, lukumäärä	1049	1365	1581
Kotona asuvat, ilman säännöllisiä kunnan palveluita	776	1010	1170
Kotona asuvat, säännöllinen kotihoito	132	172	199
Kotona asuvat, omaishoidon tukea saavat	46	60	69
Tehostettu palveluasuminen	95	124	143

Hämeenkyrön palvelurakenne

75 vuotiaat ja sitä vanhemmat



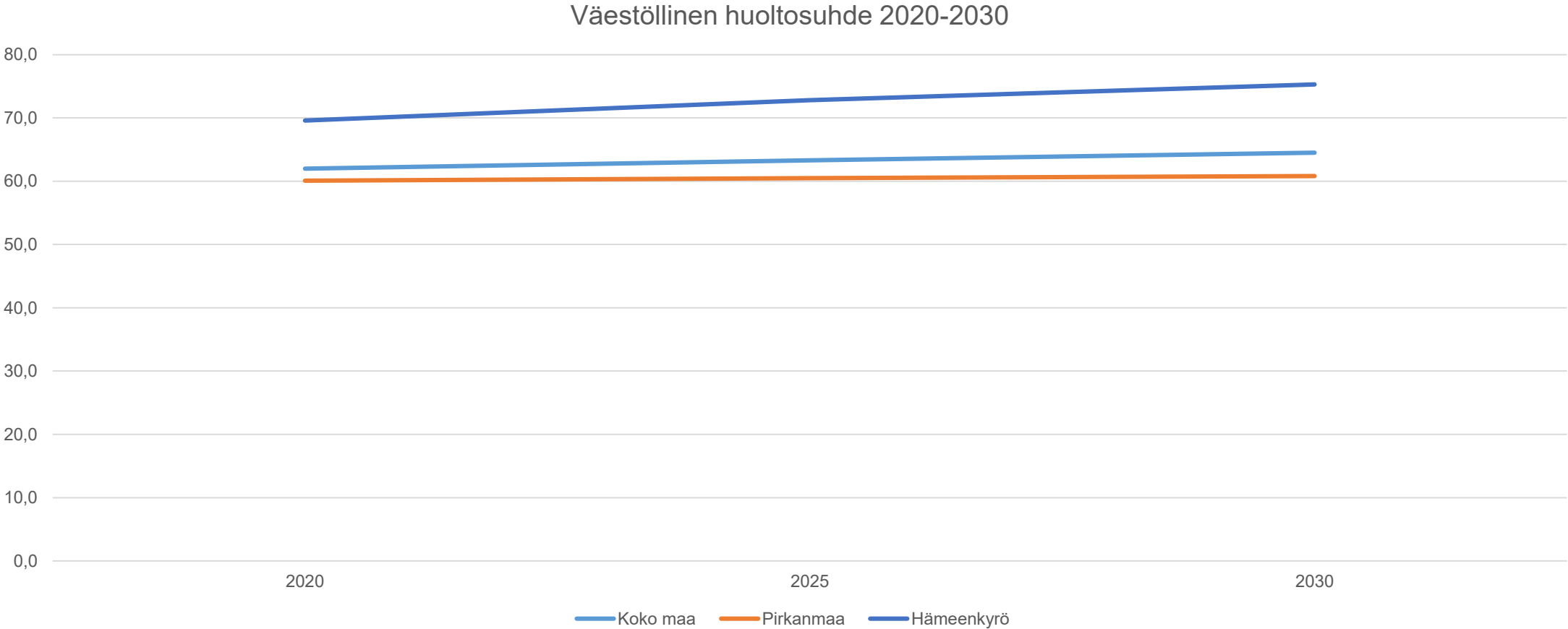
- Kotona asuvat, ilman kunnan palveluita
- Kotona asuvat, säännöllinen kotihoito
- Kotona asuvat, omaishoidon tukea saavat
- Tehostettu palveluasuminen

Hämeenkyrön väestöllinen huoltosuhde

Väestöllinen huoltosuhde kuvaa, montako työelämän ulkopuolella olevaa henkilöä (lapset 0-14 v. ja ikääntyneet yli 65 v.) on yhtä työkäistä (15-65 v.) kuntalaista kohti. Huoltosuhde-ennuste perustuu Tilastokeskuksen tietoihin. Koko maan väestöllinen huoltosuhde on noin 62 % ja Pirkanmaan väestöllinen huoltosuhde noin 60 %.

Hämeenkyrössä vuonna 2019 väestöllinen huoltosuhde oli noin 69 prosenttia. Hämeenkyrön väestöllinen huoltosuhde kasvaa ikääntyvän väestön määrän lisääntyessä. Huoltosuhteen ennustetaan nousevan vuoteen 2030 mennessä 75 prosenttiin. Huoltosuhteen muutos on koko maata ja Pirkanmaata voimakkaampaa. Pirkanmaalla alueelliset erot huoltosuhteessa ovat melko suuria. Tampereen seutukunnan huoltosuhteen ennustetaan säilyvän noin 56 %:n tasolla. Maakunnan reuna-alueilla huoltosuhde olisi ennusteen mukaan vuonna 2030 yli 95 %.

Väestöllinen huoltosuhde (ennuste)



Ikääntyvän väestön palvelutarpeisiin varautuminen 1/2

Nykyisin ikääntyneen väestön toimintakyky pysyy parempana pidempään. Eläkkeelle siirtyvät ovat pääsääntöisesti vielä aktiivisia ja kaipaavat muun muassa harrastus- ja kulttuuripalveluita. 65-75 vuotiaiden ikäryhmässä on myös vapaaehtoistyöstä kiinnostuneita ihmisiä. Vapaaehtoistyön toiminnan vakiinnuttaminen tulee varmistaa kunnan tehtävänä, osana ennalta ehkäiseviä hyvinvointipalveluja. Vapaaehtoistyö vahvistaa ja tukee kuntalaisten osallisuutta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Ikääntyvän väestön määrälliseen kasvuun ja palvelutarpeeseen tulee varautua ennalta ja pyrkiä hillitsemään kasvavia kuluja. Varsinkin 80 ikävuoden jälkeen palvelujen tarve kasvaa. Palvelujen tarvetta lisäävät usein yksinasuminen ja puutteelliset asuinolosuhteet silloin, kun ikääntyneellä on toimintakyvyn laskuun liittyvää avuntarvetta. Ikääntyneen henkilön yleinen heikkous, väsymys, painonlasku ja fyysinen toimettomuus (hauraus-raihnausoireyhtymä) heikentävät toimintakykyä, lisäävät tapaturmien kuten esimerkiksi kaatumisten riskiä ja ulkopuolisen avun tarvetta. Myös ikääntyvän väestön kokema yksinäisyys ja turvattomuus sekä muistisairaudet aiheuttavat haasteita kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille ja lisäävät palvelujen tarvetta.

Hämeenkyrössä tulee kehittää tulevina vuosina koko kunnan osalta kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä edistäviä sekä ennaltaehkäiseviä, matalankynnyksen toimintoja ja palveluja. Palvelurakenteen muuttamista ikääntyneiden kotona asumista tukevien palveluiden kehittämiseksi on kunnassa jatkettava aktiivisesti. Poikkihallinnollista yhteistyötä (perusturvapalvelut, elämänlaatupalvelut, tekniset palvelut, kolmannen sektorin toimijat ja yksityiset palveluntuottajat) kuntalaisten hyvinvointiin vaikuttavien toimintojen kehittämisessä on jatkossa vahvistettava.

Ikääntyvän väestön palvelutarpeisiin varautuminen 2/2

Keskeistä on tunnista tulevaisuuden ikääntyvä henkilö, hänen toiveensa, tarpeensa ja osallistumismahdollisuutensa.

Tavoitteena on, että ikääntynyt pystyy mahdollisimman pitkään tekemään ratkaisuja ja valintoja itsenäisesti omista lähtökohdistaan, joten kunnan palvelutarjonnan tulee olla mahdollisimman monipuolinen.

Mikäli toimintakykyyn tulee muutoksia, niiden syyt tulee selvittää mahdollisimman nopeasti ja ennakoivasti ja pyrkiä ensisijaisesti esimerkiksi kotikuntoutuksen keinoin tukemaan ikääntyvän henkilön kotona asumista. Yksilöllisen tarpeen mukaisia ja oikea-aikaisia kotiin annettavia palveluja vahvistamalla ja lisäämällä (tukipalvelut, kotihoito, kotikuntoutusjakso, lyhytaikaisjaksot, omaishoito/perhehoito, teknologiset ratkaisut, yöaikainen hoito, saattohoito) tuetaan ikääntyvän henkilön arjen sujumista sekä ylläpidetään toimintakykyä.

Hämeenkyrön perusturvapalveluiden hoito- ja hoivatyön vastuualueella on syksyllä 2020 aloitettu kehittämistyö, jonka tavoitteena on vastata tulevaisuuden palvelutarpeen haasteisiin ikääntyneiden määrän kasvaessa. Esimerkiksi tiimityöhön perustuva asiakkaan toimintakyvyn arvioinnin käyttöönotto sekä ympärivuorokautisten ja päivystyksellisten 24/7 kotihoitopalvelujen käyttöönotto.

Hyvinvointisuunnitelma osana valtakunnallista ja maakunnallista kehittämistyötä

Tavoitteena on matalan kynnyksen palvelujen kehittäminen:

- ohjaus, neuvonta ja lähitoritoiminta
- palvelu- ja asiakasohjauksen kehittäminen
- toimintakyvyn ylläpitämisen ja kuntoutuksen kehittäminen
- teknologisten ratkaisujen lisääminen osaksi hoitotyötä

Hämeenkyrössä on ikääntyneiden keskitetty asiakasohjauksen toimintamalli, joka syntyi aiemmassa Ikäneuvo-hankkeessa. Matalankynnyksen Lähitoritori toimii Päiväkeskus Aurinkorinteen tiloissa ja tarjoaa kasvokkain tapahtuvaa ohjausta ja neuvontaa.

Omaishoidontuen ja ikäihmisten perhehoidon kehittäminen osana ikääntyvien kotona asumista tukevia palveluja

Omaishoito ja perhehoito ovat olennainen osa hoivan ja hoidon kokonaisuutta. Tulevien vuosien aikana näitä palveluja tulee vahvasti kehittää. Omaishoito on arvokasta työtä ja sen tukeminen eri tavoin vähentää osaltaan palveluasumisen ja ympärivuorokautisen palveluasumisen tarvetta. Iäkkäiden omaishoitajien rinnalla tulee kiinnittää huomiota jatkossa myös työikäisten omaishoitajien tukemiseen ja palvelujen monimuotoisuuteen. Tavoitteena tulee olla työn ja omaishoitotyön yhteensovittamisen mahdollistaminen.

Omaishoitajien yhdenmukaisen, tasavertaisen kohtelun varmistamiseksi Pirkanmaalla valmistellaan omaishoidon tuen myöntämisen kriteerien ja palkkioluokkien yhtenäistämistä ja käyttöönottoa. Tavoitteena on, että omaishoito olisi jatkossa osa Pirkanmaan yhteistä omaishoidon ja perhehoidon sekä henkilökohtaisen avun keskusta, jossa hoidetaan jatkossa keskitetysti mm. omaishoitajien koulutukset ja sopimukset sekä vapaa- ja sijaishoitajärjestelyt. Kunnassa hoidetaan jatkossakin asiakkaiden toimintakyvyn- ja palvelutarpeen arvioinnit ja tuotetaan lähipalveluna tarvittavat muut palvelut.

Omaishoitoperheiden tukeminen Hämeenkyrössä

Omaishoitoperheitä on tuettu Hämeenkyrössä räätälöidysti kunkin perheen yksilöllisen hoito-, palvelu- ja/tai kuntoutussuunnitelman mukaisesti. Kotona asumista ja omaishoitoa tukevana palveluna perheillä on ollut mahdollisuus saada tarpeen mukaan kotihoidon palveluja, erilaisia tukipalveluja ml. päiväkeskus Aurinkorinteen päivätoimintapäivät.

Omaishoitajan lakisääteiset vapaapäivät ja muu tarvittava vapaa on pyritty järjestämään perheen toivomalla tavalla.

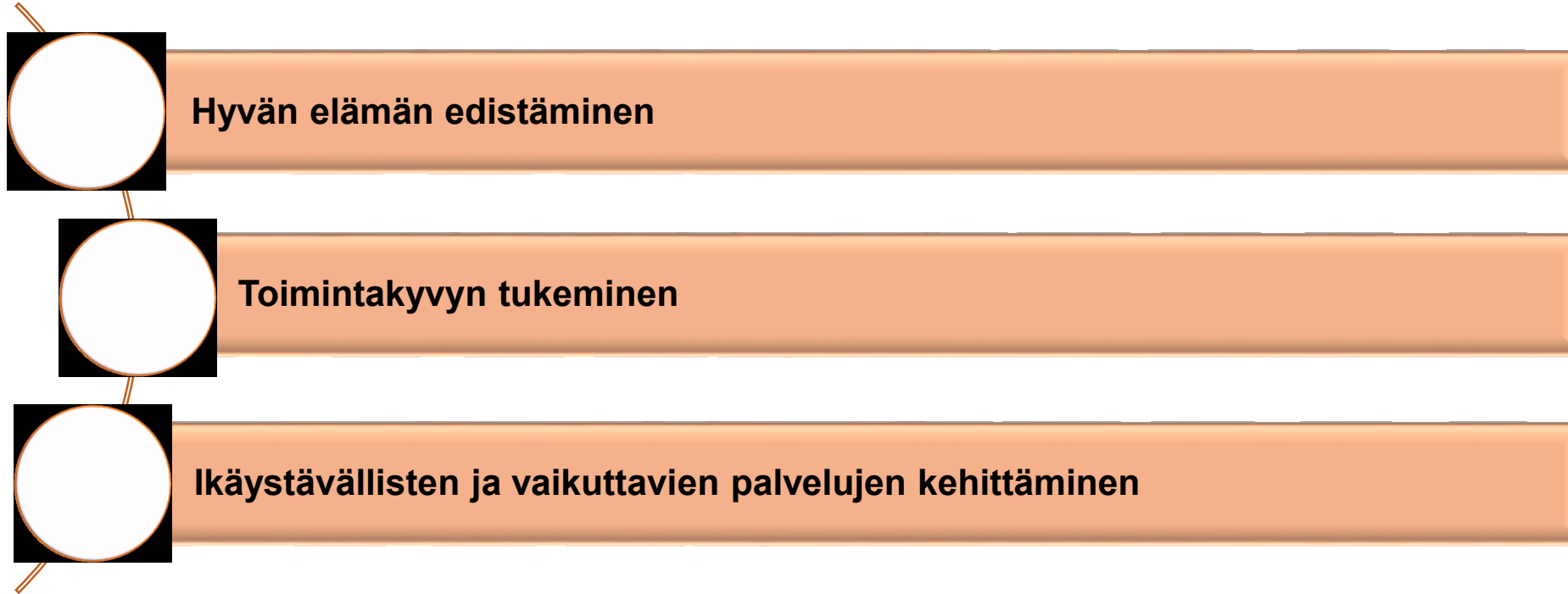
Hoidettavalle on järjestetty muun muassa lyhytaikaishoitoa asumispalveluissa tai sijaishoitoa muulla tavoin.

- Omaishoidon tuella 65 vuotta täyttäneitä hoidettavia oli vuoden 2019 aikana 53, joista 75 vuotta täyttäneitä oli 46. Tuen kattavuus 75 vuotta täyttäneiden hoidettavien osalta oli 4,4%, joka on Pirkanmaan keskitasoa (4,1%) hiukan korkeampi.
- Omaishoidon kattavuuden nostaminen nykyisestä 4,4 %:sta valtakunnallisen suosituksen mukaiseen 6-7% :iin tarkoittaisi 75 vuotta täyttäneiden omaishoidettavien osalta n. 20-25 omaishoidettavan määrällistä lisäystä.
- Lakisääteisten vapaapäivien/ lyhytaikaisen hoidon jaksojen käyttö on lisääntynyt Hämeenkyrössä viime vuosina. Vuonna 2019 lakisääteisten vapaiden aikaista hoitoa käytti 25 perhettä (46% omaishoitoperheistä).

Omaishoitajille on järjestetty myös terveystarkastuksia ja yhdessä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa vertaistukea sekä muuta sosiaalista osallisuutta ja arkea tukevaa toimintaa.

Ikäihmisten perhehoitoa hämeenkyröläiset omaishoitoperheet eivät vielä toistaiseksi ole käyttäneet.

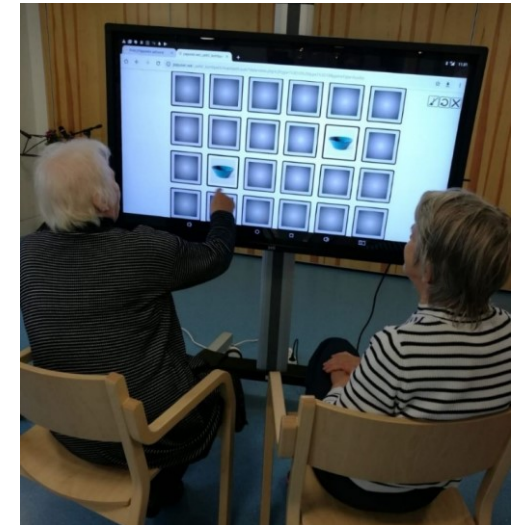
Hyvinvointisuunnitelman painopistealueet



Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet 1/3

Hyvinvointisuunnitelmaan esitetyissä tavoitteissa ja toimenpiteissä ikääntyvien kuntalaisten osallisuus ja vaikuttaminen varmistetaan kuuntelemalla ikääntyvien omia tarpeita ja toiveita heitä itseään koskevissa asioissa ja ikääntyvien hyvinvointiin vaikuttavassa päätöksenteossa. Järjestämällä eri tavoin toteutettavia kuntalais- ja asiakasfoorumeita mahdollistetaan osaltaan myös toimintakyvyltään heikentyneiden kuntalaisten osallisuus ja vaikuttaminen hyvinvointiin liittyvässä päätöksenteossa.

Hyvän elämän edistämiseksi kunnassa järjestetään poikkihallinnollisesti ja yhteistyössä muun muassa järjestöjen ja yhdistysten kanssa monipuolista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen elintapaohjausta. Neuvonnan, ryhmätoimintojen ja teemallisten luentojen avulla kannustetaan ikääntyviä kuntalaisia pitämään huolta omasta kokonaisvaltaisesta toimintakyvystään ja terveydestään. Hyvinvointia lisäävät terveelliset ja monipuoliset ateriat, säännöllinen ruokailurytmi, liikunnasta huolehtiminen, mahdollisimman hyvä ja riittävä uni, päihteettömyys sekä hoidossa olevat sairaudet.



Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet 2/3

Ikääntyvän henkilön toimintakykyä ja hyvän elämän edistämistä tukevat ikä- ja muistiystävällinen asuin- ja elinympäristö. Luonnonläheinen, viihtyisä, esteetön ja turvallinen elinympäristö huomioi muun muassa ikääntyvän kuntalaisen toimintakyvyn muutoksen, liikkumisessa tarvittavat apuvälineet ja yhteisöllisyyttä tukevan osallisuuden.

Kunnan palvelustrategiassa luodaan perustaa hyvinvoinnille huomioimalla ikääntyvän väestön tarpeet kaavoituksessa, asumisen ratkaisuihin, lähipalvelujen tuottamisessa sekä julkisen liikenteen ja paikallisen palveluliikenteen suunnittelussa. Toimiva palveluliikenne turvaa keskustajamassa ja taajaman ulkopuolella asuvien kuntalaisten asioinnin ja osallistumisen erilaisiin toimintoihin sekä palveluihin.

Digitaaliset asiointikanavat ja hyvinvointiteknologiset ratkaisut ovat lisääntyneet kaikissa palveluissa viime vuosina. Ikääntyvien kuntalaisten itsenäistä selviytymistä ja toimintakykyä voidaan vahvistaa tiedottamalla saatavilla olevista digitaalisista palveluista ja teknologisista ratkaisuista sekä neuvomalla niiden käytössä. Digiosaaminen tarjoaa ikääntyvälle henkilölle myös mahdollisuuden yhteydenpitoon sekä osallistua erilaisiin fyysistä-, psyykkistä-, sosiaalista- ja henkistä toimintakykyä ylläpitäviin toimintoihin.

Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet 3/3

Digitaalisten kanavien ohella asioista ja palveluista tulee tiedottaa ja neuvoa edelleen kasvokkain erilaisissa kohtaamisissa. Yhteisten kohtaamisten ja osallisuuden mahdollistamiseksi on kehitettävä muun muassa Lähitoritoimintaa koko kunnan alueella. Yhteiset ”olohuoneet” monimuotoisine toimintoineen vahvistavat ikääntyvien kuntalaisten yhteisöllisyyttä ja vievät matalankynnyksen palveluita lähelle käyttäjiä. Yhteiset kokoontumistilat ovat myös luontevia paikkoja vapaaehtoistyölle, niin avuntarvitsijoille kuin vapaaehtoisille rinnalla kulkijoille. Mielekäs arki ja elämä syntyy välittämisestä, yhdessä tekemisestä ja yhteisestä vastuunkantamisesta.

Kun ikääntyneen henkilön toimintakyky laskee ja ennaltaehkäisevät matalankynnyksen palvelut eivät riitä arjen tukena, on kunnassa saatavilla yksilöllisen tarpeen mukaisia ja ensisijaisesti kotona asumista tukevia laadukkaita palveluita. Palvelujen laatu varmistetaan koulutetulla ja riittävällä henkilöstöllä sekä kuntalaisten tarvetta vastaavalla palveluiden kehittämisellä. Lisäksi yritysten ja kolmannen sektorin palvelut ovat kuntalaisten saatavilla.

Palveluiden laatua ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan säännöllisesti. Palveluiden käyttäjien palautekanavia monipuolistetaan ja saatujen palautteiden pohjalta tehdään kehittämistyötä. Asiakaspalautteen rinnalla henkilöstön antama palaute ja osallistuminen oman työn ja palveluiden kehittämiseen ovat osa laatutyötä. Seurannan ja arvioinnin tukena käytetään valittuja vaikuttavuuden - ja laadun seurantamittareita, joista raportoidaan vuosittain kunnan laajassa hyvinvointiraportissa.

Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet 1/5

Hyvän elämän edistäminen

TAVOITE	TOIMENPIDE	VASTUUTAHO
<p>Osallisuuden ja vaikuttamisen mahdollistaminen</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Ikääntynyt henkilö kykenee osallistumaan ja osallistuminen mahdollistetaan hänen toimintakykynsä mukaisella tavalla➤ Kuullaan ikääntyneiden tarpeita ja toiveita itseä koskevissa asioissa ja ikääntyneiden hyvinvointiin vaikuttavassa kunnan päätöksenteossa	<p>Järjestetään monipuolisia mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa</p> <ul style="list-style-type: none">• Kuntalaisfoorumit• Kuntalaisten hyvinvointikyselyt• Teemapohjaiset toritapahtumat• Kotihoidon ja Aurinkorinteen asiakasfoorumit• Asumisyksiköiden asukasfoorumit• Yksilölliset asiakas-, hoito-, palvelu- ja kuntoutussuunnitelmat yhdessä asiakkaan kanssa	<p>Hyvinvointityöryhmä Vanhusneuvosto Asiakasohjaus Sosiaali- ja terveystalvelut Kotihoito Asumispalvelut</p>

Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet 2/5

Hyvän elämän edistäminen

TAVOITE	TOIMENPIDE	VASTUUTAHO
<p>Elintavoilla hyvinvointia ja terveyden edistäminen /</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Ikääntynyt henkilö kokee olonsa mahdollisimman hyvinvoivaksi➤ Ohjataan ja kannustetaan pitämään huolta omasta terveydestä ja toimintakyvystä	<p>Elintapaohjausta tarjotaan monipuolisesti ja teemoittain</p> <ul style="list-style-type: none">• Terveysliikuntaryhmät• Ravitsemusneuvonta• Asiantuntijaluennot teemoittain (uni, liikunta, ravitsemus, diabetes, muistisairaudet, päihteettömyys)	<p>Kuntalainen</p> <p>Hyvinvointityöryhmä</p> <p>Terveyspalvelut</p> <p>Elämänlaatupalvelut</p> <p>Yhdistykset, Järjestöt</p>

Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet 3/5

Hyvän elämän edistäminen

TAVOITE	TOIMENPIDE	VASTUUTAHO
Ikäystävällinen ja hyvinvointia tukeva elinympäristö	<p>Huomioidaan ikääntyneiden tarpeet ja esteettömyys</p> <ul style="list-style-type: none">• kunnan laatimassa palvelustrategiassa• kaavoituksessa• asumisratkaisuissa• katujen kunnossapidossa ja muussa elinympäristössä• julkisen liikenteen ja palveluliikenteen suunnitelmissa	<p>Vanhusneuvosto Tekniset palvelut Hyvinvointityöryhmä koordinoimassa eri osa-alueiden vuoropuhelua</p>

Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet 4/5

Toimintakyvyn tukeminen		
TAVOITE	TOIMENPIDE	VASTUUTAHO
<p>Sosiaalisen toimintakyvyn vahvistaminen ja osallisuuden lisääminen</p> <p>➤ Etsitään ja kehitetään monimuotoisia tapoja sosiaaliseen kanssakäymiseen</p>	<p>Digiosaamisen ja hyvinvointiteknologian käytön vahvistaminen</p> <ul style="list-style-type: none">• Tiedottaminen, neuvonta ja ohjaus mm. digikumminen avulla• Vastavuoroisen sosiaalisen median kanavan luominen perinteisten palveluiden rinnalle (mm. virtuaaliset kulttuuritapahtumat, teemaryhmät, keskusteluryhmät) <p>Kuntalaisten yhteisen olohuoneen, lähitoritoiminnan kehittäminen koko Hämeenkyrön alueella</p> <p>Vapaaehtoistyön koordinoititehtävä osaksi kunnan ennalta ehkäiseviä hyvinvointi-palveluja</p>	<p>Hyvinvointityöryhmä Elämänlaatupalvelut Seurakunta Yhdistykset, Järjestöt Kylätoimikunnat Perusturvapalvelut</p>

Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet 5/5

Vaikuttavien ja ikäystävällisten palvelujen kehittäminen

TAVOITE	TOIMENPIDE	VASTUUTAHO
<p>Tarjotaan laadukkaat, monipuoliset ja yksilölliset palvelut</p> <p>➤ Huomioidaan ikääntyvän henkilön tarpeet, toiveet ja toimintakyky</p>	<p>Henkilökunnan monipuolinen ja säännöllinen koulutus</p> <p>Palveluiden laadun ja vaikuttavuuden säännöllinen seuranta ja arviointi</p> <ul style="list-style-type: none">• Kehitetään ikäystävällisiä ja toimivia kanavia palautteiden antamiseen• Palautteiden pohjalta toimintojen kehittäminen• Kehitetään selkeät vaikuttavuuden- ja laadun seurantamittarit	<p>Hyvinvointityöryhmä</p> <p>Perusturvapalvelut</p>

Tiedonkeruu

Kuntalaisille avoin nettikysely hyvinvoinnista syksyllä 2019

Toritapahtumassa kuntalaisten haastattelu 3.10.2020

Rönsy ry, torikysely kohtaamispaikalla täytettävänä

